

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend

Board letter

Jaarrekeningcontrole 2024

Provincie Utrecht

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
2 december 2024

Inleiding

Onze kernboodschappen

Controlekader

Vooruitkijkend

Inleiding

Provincie Utrecht
T.a.v. de Provinciale Staten
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

2 december 2024

Geachte leden van de Provinciale Staten,

Graag presenteren we u hierbij onze tussentijdse bevindingen die voortkomen uit de controle van de jaarrekening van de provincie Utrecht over het boekjaar dat eindigt op 31 december 2024. We hebben onze werkzaamheden uitgevoerd in overeenstemming met ons controleplan 2024.

Dit rapport is gebaseerd op onze werkzaamheden tot en met 6 november 2024. Als er na deze datum nieuwe bevindingen zijn met betrekking tot de interne beheersing, dan zullen wij dit met u delen in ons accountantsverslag.

Het rapport bestaat uit drie delen. In deel 1 geven wij een overzicht van onze kernboodschappen. Deel 2 beschrijft de relevante ontwikkelingen voor uw provincie en uw status van voorbereiding op deze ontwikkelingen. Deel 3 beschrijft diverse aspecten gerelateerd aan de interne beheersing.

We hebben deze rapportage besproken met de ambtelijke organisatie en de gedeputeerde financiën. Deze board letter zal worden besproken met de financiële auditcommissie op 15 januari 2025. Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen. Wij zijn uiteraard graag bereid om de inhoud van deze rapportage nader toe te lichten.

Hoogachtend,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

N. van Someren RA MSc
partner

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Newtonlaan 205, 3584 BH Utrecht, Postbus 85096, 3508 AB Utrecht
T: 088 792 00 30, F: 088 792 95 08, www.pwc.nl*

PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop) voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

 Inleiding Onze kernboodschappen Controlekader Vooruitkijkend

Onze kernboodschappen

In dit hoofdstuk staan we stil bij onze belangrijkste boodschappen die we hebben geformuleerd naar aanleiding van de tussentijdse controle bij de provincie Utrecht.

01

Onze kernboodschappen

Interne beheersing is van voldoende niveau

De interne controleomgeving is over het algemeen van voldoende niveau, maar om de interne beheersing naar een hoger niveau te krijgen is het van belang om deze verder te versterken. Dit ziet toe op het versterken van de financiële keten, het verder benutten van de samenwerking van drie lijnen en het verbeteren van de IT-beheersing. Wij hebben hier de volgende observaties:

- Het is positief hoe gewerkt wordt aan het programma “versterken financiële keten”, inmiddels worden diverse acties ingezet (o.a. rondom de planning & control cyclus en het budgethouderschap);
- Intensievere samenwerking tussen de drie lijnen kan voor nog meer toegevoegde waarde zorgen. Het maken van, door de organisatie gedragen, keuzes over de opvolging van bevindingen (inclusief gevolgen voor o.a. VIC werkzaamheden) uit interne en externe controles is hierbij van belang.
- Zorg voor een stip aan de horizon voor de (verbijzonderde) interne controle, inclusief mogelijkheden voor meer datagedreven en systeemgerichte controle, en inbedding van controles op IT-beheersmaatregelen.
- Het is belangrijk om de cyclus van de verbijzonderde interne controles meer in lijn te brengen met de planning van het jaarrekeningproces.

Investeren in centrale regie en versterken eigenaarschap noodzakelijk om IT-beheersing naar hoger niveau te krijgen

- Verbeteren IT-beheersing vraagt de komende periode nadrukkelijk aandacht.
- De opvolging van bevindingen blijft achter, mede door een versnipperde IT-functie binnen de provincie. Het beleggen van eigenaarschap is noodzakelijk.
- Benut de kansen die er zijn door o.a. de aanschaf van nieuwe systemen en de beschikbaarheid van applicaties zoals Continuous Monitoring Platform.

Migratie SAP S4 HANA afgerond, projecten nog te koppelen

In 2024 is gestart met het nieuwe financiële systeem SAP S/4 HANA. De dataoverdracht is afgerond en ten aanzien van de inrichting van het nieuwe financiële pakket is de koppeling van de WBS-elementen (o.a. projecten) met

het activaregister nog een belangrijk openstaand punt. Afronding hiervan op korte termijn is van belang, o.a. voor het tussentijds financieel inzicht (omdat dan ook de afschrijvingslasten over het jaar verwerkt kunnen worden). Uit onze werkzaamheden op de afgeronde dataconversies komen geen bevindingen. Onze concept uitkomsten van een controle op de kritische autorisaties/functiescheidingen worden door de organisatie verder beoordeeld. Eventuele bevindingen rapporteren wij in ons accountantsverslag.

B.V. opgericht, uitgangspunten grondexploitaties zijn herzien

In oktober 2024 is de B.V. Hart van de Heuvelrug opgericht. De taken en verantwoordelijkheden van de B.V. zijn vastgelegd in de ‘Ontwikkelingsopdracht voormalige vliegbasis Soesterberg’. Hierin zijn uitvoeringsafspraken gemaakt tussen provincie (als opdrachtgever) en de B.V. Deze afspraken zijn ook belangrijk voor de uiteindelijke financiële verwerking. De uitgangspunten van de grondexploitaties (o.a. parameters) zijn herzien. Ons beeld is dat de uitgangspunten in lijn liggen met afgelopen jaar.

Basis proces rechtmatigheidsverantwoording op orde

Provincie Utrecht werkt aan een herziening van de financiële verordening in lijn met de nieuwe kadernota rechtmatigheid. Dit is een belangrijke basis voor de rechtmatigheidsverantwoording 2024 van het college. Het proces om te komen tot de rechtmatigheidsverantwoording is goed georganiseerd. Belangrijke aandachtspunten hierbij zijn nog het uitwerken c.q. actualiseren van een toetsingskader en goede registratie van afwijkingen gedurende het jaar.

Onze samenwerking loopt prettig, wij halen gezamenlijk werkzaamheden naar voren

Op ons gezamenlijk verzoek hebben we afspraken gemaakt om de controle te dynamiseren door meer tussentijdse werkzaamheden uit te voeren. Het uiteindelijke doel is om de belasting voor de ambtelijke organisatie en ons team en de doorlooptijd van de controle beheersbaar te maken.

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- ☆ **Controlekader**
 - Interne beheersing
 - IT-audit en ontwikkelingen
 - Grondexploitaties
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Overige onderwerpen
 - Fraude en wet- en regelgeving
- 📍 Vooruitkijkend

Controlekader

Dit hoofdstuk is bedoeld om u inzicht te geven in de controleomgeving inclusief de maatregelen ter voorkoming van fraude. Daarnaast reflecteren we in dit hoofdstuk op de status van de interne beheersing, inclusief de beheersing van de IT-omgeving. Als laatste gaan we in op de ontwikkelingen binnen de provincie Utrecht en de impact daarvan op de controle.

02

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Interne beheersing

IT-audit en ontwikkelingen

Grondexploitatie

Rechtmatigheidsverantwoording

Overige onderwerpen

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Interne beheersing

Onze observaties bij de interne beheersing en de samenwerking tussen de diverse lijnen

Interne beheersing is voldoende, met gezamenlijke keuzes gericht openstaande bevindingen opvolgen, versterken financiële keten kan aanknopingspunt zijn.

De controleomgeving vormt in algemene zin de basis voor de opzet van de processen en de effectieve werking hiervan. Vanuit onze beoordeling in het kader van onze accountantscontrole van de jaarrekening vinden wij de interne beheersing bij de provincie Utrecht van voldoende niveau. Eventuele bevindingen in de primaire processen worden hierbij veelal ondervangen door controles of werkzaamheden vanuit de tweede en derde lijn in de organisatie (onder andere team AO/IC, financial controllers, concerncontrol). Hiermee bestaat een voldoende basis om te komen tot een getrouwe en rechtmatige jaarrekening.

Om de interne beheersing naar een hoger niveau te krijgen is het van belang om op diverse onderdelen verdere maatregelen te treffen. Dit ziet toe op het versterken van de financiële keten, het verder benutten van de samenwerking van drie lijnen en het [versterken van de IT-beheersing](#). Daarbij is het belangrijk om met gerichte en gedragen keuzes (bijv. met besluitvorming op directieniveau) te zorgen voor opvolging van bevindingen (uit onze controle dan wel andere interne of externe controles). Belangrijke vragen hierbij zijn o.a.: op welke wijze willen we tot opvolging komen (regelen in primaire proces of verbijzonderde controles achteraf)?, wat is er nodig om tot opvolging te komen en wat gaat het de provincie opleveren? Wie is eigenaar voor opvolging en op welke termijn is gezorgd voor opvolging? Wat zijn de gevolgen voor het plan van aanpak van de verbijzonderde interne controle? Zijn er gevolgen voor de IT-omgeving? Juist door gedragen en expliciet besloten keuzes ontstaat er duidelijkheid over de richting van de oplossing en de consequenties van de gemaakte keuzes. Hiermee kan dit ook structureel worden ingeregeld (of in de primaire processen of betrokken worden in de verbijzonderde interne controles).

De eerste goede stappen voor het versterken van de interne beheersing zijn gezet middels het programma 'Versterken Financiële Keten'. In april 2024 is een plan van aanpak voor dit programma goedgekeurd door de directie en in september is met de betrokkenen een eerste bijeenkomst gehouden om 15 knelpunten te identificeren. Hierbij zijn 4 hoofdthema's geïdentificeerd zoals het fundament, houding en gedrag, kennis en kunde, en informatie en informatiewaarde. Momenteel werkt de provincie aan de opvolging van deze knelpunten onder de vier hoofdthema's. Voorbeelden hiervan zijn het uitwerken van een budgethoudersregeling en het trainen van medewerkers en statenleden. Wij onderstrepen het belang van dit programma en vragen de organisatie om ook de samenwerking tussen de lijnen mee te nemen in de uitwerking van het fundament en het thema houding en gedrag.

Op de volgende pagina's evalueren we de interne beheersing van de provincie Utrecht. Dit doen we aan de hand van het drielijnenmodel en we reflecteren hierbij op zowel de drie lijnen, als op de thema's zoals ook opgenomen in het programma 'Verbeteren Financiële keten'.

PROVINCIE UTRECHT

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Interne beheersing

IT-audit en ontwikkelingen

Grondexploitaties

Rechtmatigheidsverantwoording

Overige onderwerpen

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Interne beheersing

Onze observaties bij de interne beheersing en de samenwerking tussen de diverse lijnen

Verdere samenwerking tussen de lijnen zorgt voor meer toegevoegde waarde

Vorig jaar hebben we in onze rapportages aanbevelingen gedaan omtrent de samenwerking tussen de drie lijnen. We merken op dat er diverse stappen genomen zijn om deze samenwerking mogelijk te maken, onder andere door meer het gesprek aan te gaan tussen de lijnen en op specifieke onderdelen tijdelijke inhuur aan te nemen om te investeren in de kwaliteit van de processen. We zien dat team AO/IC nauw samenwerkt met de primaire processen en eventuele bevindingen opvangt middels interne controles. Hierbij is nog steeds ruimte voor verdere samenwerking, wat kan leiden tot efficiëntere controles en minder dubbele werkzaamheden. Dit kan bijvoorbeeld door zichtbare en controleerbare interne beheersmaatregelen in de eerste lijn te benutten en door de volledige beheersorganisatie te betrekken bij de visie en werkwijze van de VIC. Door de verbinding en ook de rolverdeling tussen de eerste, tweede (team AO/IC) en derde lijn (concerncontrol) te versterken, kan meer toegevoegde waarde worden gecreëerd.

Investerings in kennis en kunde

Een van de thema's in het versterken van de financiële keten is het versterken van de kennis en kunde. We zien dat er, onder andere in de tweede lijn, diverse maatregelen worden genomen. Zo staan er in het najaar 2024 trainingen ten aanzien van het BBV op de planning, en wordt geïnvesteerd in nieuwe teamleden. Dit is een positieve ontwikkeling om niet alleen de huidige controles goed uit te voeren, maar ook te investeren in de capaciteit en kennis van het team om toekomstige uitdagingen aan te kunnen. Met deze toekomstige uitdagingen, hoge ambities in de provincie, vele personele wisselingen in de Bedrijfsvoering, en uitdagingen bij de invulling van vacatures, raden wij aan om ook te kijken naar het verhogen van de arbeidsproductiviteit voor een verdere efficiëntieslag.

Zorg voor een stip aan de horizon met betrekking tot interne controle

De afgelopen jaren heeft de organisatie een mooie inhaalslag gemaakt in de uitvoering van verbijzonderde interne controles. Met de vele verbeteringen die in de organisatie zijn doorgevoerd (o.a. met nieuwe systemen, het verbeteren van data, het verder inrichten van controles in processen) ontstaat nu een moment om na te denken over de stip aan de horizon in de uitvoering van (verbijzonderde) interne controles door team AO/IC. Een mogelijke doelstelling kan zijn om meer risicogericht te controleren, het aantal steekproeven verder te verminderen door inzet van data-analyse en meer datagedreven en procesgericht te werken. In onderstaande figuur zijn de mogelijkheden in de controlemix hiertoe weergegeven. Provincie Utrecht heeft reeds geïnvesteerd in vele nieuwe applicaties. Wij raden aan om deze kansen die de nieuwe systemen bieden, te benutten en te verwerken in de strategische visie. Tot slot bevelen wij aan om ook de controle op de vele nieuwe applicaties en de toets op de IT general Controls (ITGC's) op te nemen in de (V)IC. Hierdoor worden in de leemtes in de ITGC's zichtbaar, en worden tevens ook de mogelijkheden voor verdere digitalisering en innovatie voor de (V)IC zichtbaar.

Real Time Assurance: 50% minder steekproeven

Gegevens-gerichte controle	Systeem-controle	Real Time Assurance
Gegevens-gerichte controle op transacties	Gegevens-gerichte controle op transacties	Gegevensger. controle transacties
	Handmatig toetsen van controls	Toetsen van applicatie-controles
Handmatig toetsen van controls	Toetsen van applicatie-controles	Continue en integrale controle op uitzonderingen
Testen IT-controls	Testen IT-controls	Testen IT-controls
Toenemende toegevoegde waarde voor Utrecht		

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader

Interne beheersing

IT-audit en ontwikkelingen

Grondexploitaties

Rechtmatigheidsverantwoording

Overige onderwerpen

Fraude en wet- en regelgeving

Vooruitkijkend

Interne beheersing

Onze observaties bij de interne beheersing en de samenwerking tussen de diverse lijnen

De controle van aanbestedingen vraagt meer bewustwording in het primaire proces en een meer risicogerichte aanpak in de VIC

Gedurende 2023 zijn diverse interne beheersmaatregelen opgezet om de rechtmatigheid van de aanbestedingen te kunnen controleren. Hierbij zijn voor het eerst zelfstandige dossiercontroles uitgevoerd als onderdeel van de Verbijzonderde Interne Controle. Om hierin verder te ontwikkelen is grotere bewustwording in de organisatie noodzakelijk over het belang van de naleving van de wet-en regelgeving, het zichtbaar documenteren van beheersmaatregelen en de dossiervorming. Om de zichtbaarheid van interne beheersmaatregelen en de volledigheid van dossiers te bevorderen, wordt onder andere gebruik gemaakt van checklists in de vastlegging.

Om de controle meer risicogericht uit te voeren hebben wij als onderdeel van de evaluatie van de jaarrekeningcontrole 2023 enkele aandachtspunten meegegeven. Dit ziet onder ander toe op het splitsen van de spendanalyse in risico-categoriën (bijvoorbeeld door Europese aanbestedingen te splitsen van niet-Europese aanbestedingen en, daarnaast categoriën aan te merken zoals inhuur van personeel of IT-aanbestedingen), om zo de controle meer risicogericht vorm te geven. Wij raden de provincie aan om hiermee aan de slag te gaan.

Als laatste aandachtspunt blijft de tijdigheid van de te nemen conclusies omtrent dossiers. Provincie Utrecht maakt memo's op ter onderbouwing van standpunten voor dossiers die extra aandacht behoeven. Dit is een goede methode om een intern standpunt te genereren en aan ons als accountant voor te leggen. De tijd die echter verstrijkt voordat conclusies gevormd kunnen worden, bijvoorbeeld omdat er dossierstukken ontbreken vanuit het primaire proces of omdat er nog geen eenduidig intern standpunt is, is vaak nog lang.

Synchroniseren van de tijdslijnen tussen de lijnen als onderdeel van de P&C cyclus waaronder het jaarrekeningproces

Een van de aanbevelingen van de commissie Janssen is de verkorting van de P&C cyclus. Gedurende de jaarrekening 2024 worden hierin de eerste stappen gezet. We zien nu echter nog dat de tijdslijnen binnen de organisatie nog niet volledig met elkaar afgestemd zijn. Een voorbeeld hiervan zijn de tijdslijnen van de VIC die nog niet volledig synchroon lopen met de wensen in de P&C cyclus, wat momenteel nog een verdere verkorting in de weg staat. Het is belangrijk om hierop actie te zetten om dit meer op elkaar aan te laten sluiten. Voor onze controlewerkzaamheden zijn er afspraken gemaakt om onze controle meer af te stemmen op de tijdslijnen van de jaarplanning van de VIC gedurende het jaar, om zo de controle nog meer te dynamiseren en tijdig conclusies te kunnen trekken.

Verantwoordelijkheid en opvolging van bevindingen

Onderdeel van de overkoepelende visie op de interne beheersing is ook het eigenaarschap omtrent de opvolging van bevindingen, geconstateerd uit interne en externe controles. Het is essentieel om hier duidelijkheid in de rollen en verantwoordelijkheden te scheppen. Momenteel blijven veel bevindingen openstaan, wat leidt tot inefficiënties en mogelijke risico's. Verder is het van groot belang dat conclusies en rapportages uit de interne controle tijdig gedeeld worden binnen de organisatie, zodat er direct actie ondernomen kan worden en bevindingen in de toekomst hiermee voorkomen kunnen worden.

Op basis van de tussentijdse controle hebben wij enkele bevindingen gedaan die wij hebben gerapporteerd in de [bijlagen](#). Deze bevindingen zien met name toe op de zichtbare vastlegging van beheersmaatregelen.

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Interne beheersing
- IT-audit en ontwikkelingen**
- Grondexploitaties
- Rechtmatigheidsverantwoording
- Overige onderwerpen
- Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend

IT-audit en ontwikkelingen

Verbetering van de generieke IT-beheersing verdient verhoogde aandacht en prioriteit

De provincie Utrecht kent diverse ontwikkelingen op het gebied van IT. In afgelopen jaren is gewerkt aan het implementeren van nieuwe systemen. Voor onze jaarrekeningcontrole moeten wij bij dergelijke migraties zekerheid krijgen over de juiste en volledige overgang van data en (gericht) de juiste inrichting van procedures in de nieuwe systemen. In het kader van de jaarrekeningcontrole (en in opdracht van de organisatie) hebben wij aanvullende werkzaamheden verricht op de datamigratie en de inrichting van functiescheidingen en autorisaties in SAP S/4 HANA. Om te voorkomen dat dubbele werkzaamheden plaatsvinden, hebben wij onze IT-auditwerkzaamheden 2024 verdeeld in de volgende onderdelen:

- Generieke IT-audit ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2024.
- Data-conversie en inrichting van SAP S/4 HANA.
- Kritische autorisaties en functiescheiding in SAP

Deels hebben wij al werkzaamheden uitgevoerd, deels zullen deze in de komende periode worden uitgevoerd. In ons accountantsverslag zullen wij op een aantal onderdelen reflecteren.

Investeren in centrale regie en versterken eigenaarschap noodzakelijk om IT-beheersing naar hoger niveau te krijgen

Er zijn diverse ontwikkelingen gaande binnen het domein Bedrijfsvoering van de provincie Utrecht. Er zijn veel nieuwe systemen geïmplementeerd, wat tevens een gelegenheid bood om het opzet van processen te herzien. Om de opzet (het ontwerp), het bestaan (werkelijke inrichting) en de werking (in de eerste maanden) te beoordelen, zijn voor enkele van deze nieuwe systemen, zoals de salarisadministratie en de betaalapplicatie, in het verleden aanvullende opdrachten uitgevoerd en zijn de bevindingen gerapporteerd. Wij merken echter op dat de opvolging van deze bevindingen nog achterblijft. Dit is mede te wijten aan de versnipperde IT-functie binnen de provincie.

Rollen en verantwoordelijkheden zijn nog niet duidelijk gedefinieerd, daarnaast wordt gewerkt aan het meer krijgen van centrale regie.

Het is van cruciaal belang dat er duidelijke afspraken worden gemaakt en dat er een gestructureerde aanpak wordt gehanteerd om de bevindingen adequaat op te volgen. In de praktijk merken wij dit ook. Het is erg lastig om zicht te krijgen op de huidige stand van zaken rondom bevindingen uit de afgelopen jaren. Het ontbreken van duidelijk eigenaarschap lijkt hierbij de belangrijkste oorzaak.

Het is belangrijk om een duidelijk eigenaarschap te beleggen in de organisatie, de rollen en verantwoordelijkheden binnen de IT-functie hierbij te herzien (en concreet vast te leggen) en het inrichten van een governance structuur waarmee ook op centraal niveau zicht bestaat op de stand van zaken in de IT-beheersing. Dit is voor de interne beheersing van belang. Daarnaast helpt dit ook om met meer regie verbeteringen te voeren in de generieke beheersing. Als concrete actiepunten zien we dus samenvattend het investeren in centrale regie en het versterken van eigenaarschap om de interne IT-beheersing naar een hoger niveau te brengen.

De interne beheersingsmaatregelen binnen de processen zijn van een voldoende niveau (met een aantal uitzonderingen), maar op het gebied van de IT General Controls (ITGCs) moeten nog diverse stappen worden gezet om tot een hoger volwassenheidsniveau te komen. Dit ziet bijvoorbeeld toe op change management, functiescheiding en autorisaties. Derhalve is onze algemene indruk dat de IT-omgeving nog niet voldoende is ingericht voor systeemgerichte controle. Daarom zal onze controle, in overeenstemming met afgelopen jaren, in eerste instantie voornamelijk gegevensgericht worden ingestoken. Wel hebben wij gekeken naar de risico's die voortkomen uit het gebruik van Cybersecurity, IT en ITGC's. Op basis van onze observaties en verrichte werkzaamheden hebben wij hierin geen aanvullende risico's geconstateerd in het kader van de controle.

 Inleiding Onze kernboodschappen Controlekader

Interne beheersing

IT-audit en ontwikkelingen

Grondexploitaties

Rechtmatigheidsverantwoording

Overige onderwerpen

Fraude en wet- en regelgeving

 Vooruitkijkend

IT-audit en ontwikkelingen

Diverse ontwikkelingen ten aanzien van de IT-omgeving zorgen voor separate IT-audits

Data-conversie en koppeling van projecten inrichting van SAP S/4 HANA bijna afgerond

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2024 hebben wij een aanvullende controle uitgevoerd op de datamigratie en juiste overgang naar SAP S/4 HANA. De werkzaamheden zijn grotendeels afgerond met uitzondering van de controle op de juiste koppeling van de WBS-elementen met het activaregister. Na afronding door de organisatie (verwachting in november), zullen wij onze finale werkzaamheden uitvoeren. Uit de werkzaamheden tot en met heden zijn geen bevindingen naar voren gekomen.

Wij vragen wel aandacht omtrent deze belangrijke stap in de inrichting van het nieuw financieel pakket. Momenteel is er namelijk voor gekozen om bewust nog niet af te schrijven op de materiële vaste activa, om ervoor te zorgen dat de inrichting allereerst op orde is. Het is belangrijk om dit zo snel mogelijk goed in te richten. Dit om betrouwbare tussentijds financiële informatie te waarborgen en het proces van het opstellen van de jaarrekening niet op te houden. Daarbij is het belangrijk dat ook interne controles worden uitgevoerd op de juiste inrichting, inclusief de koppeling van de WBS-elementen aan activa.

Kritische autorisaties en functiescheiding in SAP S/4 HANA worden nog nader beoordeeld

Als onderdeel van onze audit hebben wij een controle uitgevoerd op de kritische autorisaties en functiescheidingen die zijn ingericht in het nieuwe financiële systeem. Hiertoe hebben wij middels een data-analyse gecontroleerd welke bijzonderheden hierin bestaan. De concept uitkomsten zijn gedeeld met de provincie, met het verzoek om de uitkomsten verder te analyseren en van een verklaring te voorzien. De interne analyse is nog intern onderhanden bij de provincie en derhalve kunnen wij hier nu nog niet over rapporteren.

Indien noodzakelijk (afhankelijk van de uitkomsten) zullen wij eventuele bevindingen aan u terugkoppelen in het accountantsverslag.

IT-beheersing SAP krijgt verdere impuls met regiegroep

Na afronding van de conversie van SAP door de projectgroep, heeft de regiegroep naar zich toe getrokken om de opzet van de IT-beheersmaatregelen in de SAP-omgeving vorm te geven en uit te werken. Het is de bedoeling dat deze uitwerking dan tevens de basis gaat vormen voor de ITGC's inrichting in andere applicaties. Wij zien het als een belangrijke stap dat de opzet van de ITGC's uitgewerkt worden, waarin tevens de rollen en verantwoordelijkheden zijn meegegeven. Wij vragen dan ook aandacht van de organisatie om deze uitwerking van de ITGC's rondom SAP verder te brengen naar de andere applicaties om consistentie te waarborgen over de inrichting van de governance en ITGC's, en om ervoor te zorgen dat rollen en verantwoordelijkheden duidelijk zijn. Wij vinden dat deze regie centraal gevoerd en gemonitord moet worden.

Voor de jaarrekeningcontrole zijn er dus nog geen systeemgerichte werkzaamheden uitgevoerd, met uitzondering van de datamigratie en de controle op de kritische autorisaties. We hebben diverse besprekingen gehouden met de IT-organisatie en we hebben tevens navraag gedaan naar de IT-beheersing als onderdeel van de reguliere procesbesprekingen. We hebben afgesproken dat wij in het kader van de controle verder gaan zodra de conversie volledig is afgerond, de uitwerking van de ITGC's is gemaakt voor SAP, en de monitors in CMP werken omtrent de ITGC's in SAP. We hebben reeds een bespreking hiervoor ingepland in het voorjaar van 2025 om gezamenlijk de stand van zaken te beoordelen en concrete vervolgstappen bepalen, zoals het uitbereiden van de monitors in CMP en een externe controle van PwC op de ITGC's van SAP.

 Inleiding Onze kernboodschappen Controlekader

Interne beheersing

IT-audit en ontwikkelingen

Grondexploitaties

Rechtmatigheidsverantwoording

Overige onderwerpen

Fraude en wet- en regelgeving

 Vooruitkijkend

Grondexploitaties

B.V. Hart van de Heuvelrug opgericht en uitgangspunten grondexploitaties geactualiseerd

Nieuwe BV verantwoordelijk voor verkopen kavels grondexploitaties

Op 24 oktober 2024 is de B.V. Hart van de Heuvelrug opgericht. De B.V. zal in opdracht van de provincie de toekomstige woongebieden Woonwijk Vliegbasis Soesterberg, Sortie 16 en Kavels Westflank ontwikkelen. In de afgelopen periode is de directie aangesteld. Op basis van gesprekken met de organisatie en diverse documentatie hebben wij de volgende observaties:

- De taken en verantwoordelijkheden van de B.V. zijn vastgelegd in de 'Ontwikkelingsopdracht voormalige vliegbasis Soesterberg'. De provincie heeft ten aanzien van de wijze waarop zij haar rol als opdrachtgever zal uitvoeren en inrichten nadere uitvoeringsafspraken gemaakt met de B.V..
- De gronden zijn in bezit van de provincie, de verkoop gaat via de B.V. naar de betreffende ontwikkelaars. Voor de vrije kavels geldt een andere procedure. De B.V. wordt voor de verkoop eigenaar van de gronden van de vrije kavels. Vanuit de B.V. worden de kavels verkocht aan particulieren.
- De grondexploitatie wordt uitgevoerd door de B.V., voor rekening en risico van de provincie. De administratie wordt bijgehouden door de B.V. en door de provincie verwerkt in haar financiële administratie.
- Er is een inkoopbeleid opgesteld. In de ontwikkelingsopdracht aan de B.V. zijn de autorisatiegrenzen vastgelegd. De beschrijving van de administratieve organisatie rondom de verkopen en administratieve afhandeling van de grondverkopen zijn op hoofdlijnen vastgelegd. Deze zullen nog in meer detail worden uitgewerkt.

In januari 2025 zal de begroting 2025 en het directiereglement worden geagendeerd in de algemene vergadering van aandeelhouders. Zodra deze documenten beschikbaar zijn, nemen wij hier kennis van.

Uitgangspunten grondexploitaties herzien en in lijn met vorig jaar

In oktober 2024 zijn de uitgangspunten voor de grondexploitaties herzien. Hierbij zijn de te hanteren parameters voor kosten –en opbrengstenstijgingen, het rentepercentage en de looptijd/fasering van de exploitatie geactualiseerd. Wij hebben de volgende observaties:

- De einddatum van het project Sortie 16 is met twee jaar verlengd naar 2030. Er is een extra ontheffing noodzakelijk voor diersoorten, die sinds september 2024 niet meer op de vrijstellingenlijst staan. Onderzoek is uitgevoerd en verzoek tot ontheffing ingediend. Daarnaast is er beroep aangetekend tegen het bestemmingsplan, hiervoor zal nog een zitting plaatsvinden bij de Raad van State.
- Het uitgangspunt is dat de rente 0% blijft. Wij kunnen ons vinden in dit standpunt, dit aangezien de provincie in 2024 nog geen leningen heeft aangetrokken.
- De indexering voor de kosten –en opbrengsten ligt in lijn met het voorgaande jaar. In 2024 zijn er geen externe partijen betrokken voor het maken van marktanalyses. De organisatie steunt op de analyses die in het laatste kwartaal van 2023 zijn uitgevoerd.
- De risicoanalyse voor 2024 wordt nog geactualiseerd, we nemen hier kennis van zodra deze beschikbaar is. Vanaf begrotingsjaar 2025 worden project-specifieke risico's vanuit de grondexploitatie gedekt. De algemene risico's worden afgedekt door het concernbrede weerstandsvermogen. Dit betekent dat het weerstandsvermogen minder wordt belast.

De waardering van de grondexploitaties wordt in het voorjaar uiteengezet in een position paper. Hierin zullen we ook de actuele marktomstandigheden in betrekken. Wij rapporteren de uitkomsten van onze werkzaamheden in ons accountantsverslag.

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Interne beheersing
- IT-audit en ontwikkelingen
- Grondexploitatie
- Rechtmatigheidsverantwoording**
- Overige onderwerpen
- Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend

Rechtmatigheidsverantwoording

De provincie heeft een prima proces om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording (RMV)

Kadernota rechtmatigheid is geactualiseerd

In oktober is de nieuwe kadernota rechtmatigheid gepubliceerd. Hierin zijn met name zaken verduidelijkt naar aanleiding van de vragen die zijn gesteld tijdens het eerste jaar in de praktijk. Hieronder hebben we de belangrijkste wijzigingen voor u samengevat:

- Er is een overzicht opgesteld dat als voorbeeld kan dienen op welke wijze de (begrotings)onrechtmatigheden inzichtelijk kunnen worden gemaakt en in de rechtmatigheidsverantwoording kan worden opgenomen met daarbij de vermelding van fouten en/of onduidelijkheden. Wij raden de provincie aan om kennis te nemen van dit voorbeeld en te hanteren bij de uitwerking van de RMV in de jaarrekening 2024.
- Verduidelijking wanneer overschrijdingen ten aanzien van wel of niet tijdig melden als onrechtmatig worden beschouwd en wanneer welke begrotingsonrechtmatigheden als gevolg van overschrijding van lasten en/of investeringen als acceptabel (passend in het beleid) worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel). Provincie Utrecht heeft reeds de juiste stappen ondernomen om deze aanvullingen op de definities te verwerken in de nog vast te stellen financiële verordening.
- Tekstuele aanpassing in de modelverantwoording ten aanzien van de geconstateerde bevindingen, specifiek in relatie tot de omvang van niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten, lasten en balansmutaties en welk deel acceptabel is op basis van de vastgestelde afspraken. Wij vragen de provincie om deze nieuwe modelverantwoording te hanteren in de jaarrekening 2024.

- Het niet meer in de rechtmatigheidsverantwoording opnemen van geconstateerd misbruik waarbij het M&O beleid is toegepast en heeft geleid tot bijvoorbeeld terugvorderingen en het opleggen van sancties. De jaarrekening is in deze situatie immers getrouw en de financiële effecten van het misbruik zijn teniet gedaan. Wel dient via de paragraaf bedrijfsvoering inzicht te worden gegeven in de aard en (financiële) impact van het bij de provincie geconstateerde misbruik.

Uw provincie heeft een prima proces om tot een RMV te komen en er blijven enkele aanbevelingen

Wij hebben het stelsel van de provincie om te komen tot de RMV geëvalueerd. Hierbij hebben wij geconstateerd dat in de afgelopen jaren aanzienlijk is geïnvesteerd in het verbeteren van primaire processen, nieuwe systemen, het vergroten van de kennis en kunde, en het inrichten van de (Verbijzonderde) Interne controle (VIC) werkzaamheden. Hierdoor is een prima basisstelsel ingericht, waarmee in 2023 voor het eerst door het college een RMV is opgesteld. Wij hebben daarnaast nog de volgende aanbevelingen aan het college voor het goed kunnen afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording:

- Zorg voor een goede uitwerking van het normenkader in een toetsingskader (om de volledigheid van de werkzaamheden te waarborgen);
- Leg het proces rondom het bijhouden en muteren van een centrale afwijkingenregistratie goed vast;
- Het inbedden van werkzaamheden rond M&O, begrotingsrechtmatigheid en SiSa in de VIC. Het is van belang dat deze werkzaamheden opgenomen worden in de planning van de jaarrekeningcontrole, zodat de timing van de uit te voeren interne en externe controle voor iedereen bekend is.

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
 - Interne beheersing
 - IT-audit en ontwikkelingen
 - Grondexploitaties
 - Rechtmatigheidsverantwoording
 - Overige onderwerpen**
 - Fraude en wet- en regelgeving
- Vooruitkijkend

Overige onderwerpen

Nieuwe inrichting SAP4HANA omtrent inrichting van materiële vaste activa

In het voorgaande financiële pakket was de inrichting omtrent de boekingsgangen van de materiële vaste activa complex en waren er veel correctieboekingen benodigd om te komen tot de juiste classificatie tussen de balans en de exploitatie. Hierdoor hebben we tevens een significant risico in ons controleplan opgenomen (de volledigheid van de materiële vaste activa).

Met het nieuwe financiële pakket is een verduidelijking van de boekingsgangen mogelijk gemaakt middels het gebruik en de uitbereiding van WBS-elementen. Hierdoor wordt op voorhand bij de aanvraag van het actief reeds een koppeling gemaakt met het WBS element en de splitsing naar de exploitatie en de balansboeking gemaakt. De invoer van het nieuw actief wordt uitgevoerd door de financiële administratie na controle van het aanvraagformulier. Door deze nieuwe methode wordt een automatische splitsing aangebracht tussen de exploitatie en de balans en wordt hiermee het aantal correctieboekingen teruggebracht. Achteraf vindt er momenteel nog geen interne controle plaats op deze boekingsgangen, wat wel aan te bevelen is.

We merken op dat de inrichting van het [nieuwe financiële pakket](#) voor de WBS-elementen nog niet gefinaliseerd is (verwachting in november) en dat daardoor ook nog geen afschrijvingen hebben plaatsgevonden. We hebben daarom als onderdeel van de interim-controle nog geen werkzaamheden uitgevoerd op het bestaan van de bovenstaand beschreven procedure. Zodra de inrichting is gefinaliseerd zullen deze werkzaamheden alsnog worden uitgevoerd. Hierover zullen wij evenuele bevindingen rapporteren in het accountantsverslag.

Verzelfstandiging Trambedrijf

De mogelijke verzelfstandiging van het provinciaal trambedrijf is een belangrijk onderwerp in de komende jaren. In de eerste helft van 2024 is een adviesaanvraag bij de OR neergelegd ten aanzien van de implementatie van de eerder voorgenomen verzelfstandiging van de provinciale

beheerorganisatie van het trambedrijf. Doordat er momenteel nog steeds geen advies verkregen is, liggen de verdere voorbereidingen stil en kan als nieuwe richtlijn voor de start van de separate B.V. 1 januari 2026 gehanteerd worden. Hiermee zijn er geen concrete gevolgen voor de jaarrekening 2024. Zoals eerder toegezegd, zullen wij vanuit onze natuurlijke adviesrol meekijken in mogelijke risico's voor de jaarrekening 2025 en verder zodra er zich meer ontwikkelingen voordoen.

SiSa beheersing, verantwoording en controle blijft verscherpte aandacht vragen

Door de toename van het aantal (complexe) SiSa-regelingen in de afgelopen jaren vraagt de verantwoording hiervan extra inspanning van de organisatie. We hebben, conform afgelopen jaren, opgemerkt dat de provincie Utrecht geen centraal inzicht heeft in de volledigheid van aangevraagde subsidies en bevelen haar aan om dit in te richten. Dit geeft namelijk een risico op onvolledige registratie van inkomende subsidies en verrassingen ten aanzien van de verantwoording en controle rond SiSa.

Om de verrassingen ten aanzien van de verantwoording en controle rond SiSa te verkleinen voert Provincie Utrecht dit jaar een softclose uit op de cijfers per 30 september 2024. Hierin worden tevens de controle op de SiSa-regelingen meegenomen. Daarnaast is er een vast template ontworpen om de volledigheid van de dossiervorming en verrassingen in de verantwoording te beperken. Net als vorig jaar hebben we afgesproken dat ook wij als onderdeel van de tussentijdse werkzaamheden, enkele SiSa-regelingen zullen controleren, om hiermee tevens de piekbelasting in het voorjaar te voorkomen en de aandacht in de organisatie rond de verantwoording van de SiSa-regelingen te vragen. Als laatste aandachtspunt omtrent SiSa zijn we met de organisatie in gesprek wat de stappen zijn die gezet moeten worden om meer duidelijkheid te verkrijgen ten aanzien van de voorwaarden en verantwoording van het Utrecht Programma Landelijk Gebied (UPLG).

	Inleiding
	Onze kernboodschappen
	Controlekader
	Interne beheersing
	IT-audit en ontwikkelingen
	Grondexploitatie
	Rechtmatigheidsverantwoording
	Overige onderwerpen
	Fraude en wet- en regelgeving
	Vooruitkijkend

Fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

Geen nieuwe frauderisico's of frauderisicofactoren geïdentificeerd in vergelijking met ons controleplan en er zijn ons geen gevallen van fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving bekend

De interne controleomgeving heeft geen significante tekortkomingen die leiden tot aanvullende significante risico's met betrekking tot fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

In ons auditplan hebben wij onze initiële frauderisicoanalyse opgenomen. Als onderdeel van onze tussentijdse controle hebben wij vastgesteld dat er interne beheersingsmaatregelen zijn getroffen om deze frauderisico's te ondervangen. Daarnaast hebben wij de opzet van de interne beheersing ten aanzien van de belangrijkste financiële processen beoordeeld. Aangezien het voorkomen en opsporen van fraude de primaire verantwoordelijkheid is van het college en de directie, verwachten we dat er een zeker minimaal niveau van interne controle is, rekening houdend met de omvang en complexiteit van de provincie Utrecht en haar activiteiten. Wij hebben geen aanvullende bevindingen in de interne beheersing met betrekking tot fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving geconstateerd die leiden tot aanvullende risico's (materiële fraude in de jaarrekening) ten opzichte van ons auditplan.

Tijdens onze tussentijdse controlewerkzaamheden zijn geen aanwijzingen van fraude onder onze aandacht gekomen. Ook hebben wij geen signalen van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Rapportage over maatregelen ter voorkoming van fraudes en observaties ten aanzien van fraude

Wij rapporteren in onze controleverklaring over het vermogen van uw provincie met betrekking tot het opvangen van financiële risico's en frauderisico's.

Bij de provincie Utrecht constateren we dat er in de processen, procedures en interne controles aandacht is ter voorkoming van fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik.

Ook is er aandacht voor risicomanagement in brede zin, mede in relatie tot de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De frauderisicoanalyse is daarbij in de basis voldoende geformaliseerd en is ook dit jaar geactualiseerd. We blijven benadrukken dat het belangrijk is om de frauderisicoanalyse jaarlijks te actualiseren, hierbij landelijke ontwikkelingen (bijvoorbeeld bekende casussen) te betrekken en de frauderisicoanalyse ook regelmatig te bespreken in de organisatie (onder andere met de directie en het college) voor de bewustwording. Daarnaast is de volgende stap om de frauderisicoanalyse verder te operationaliseren. Bijvoorbeeld door te kijken of de frauderisicoanalyse nog moet leiden tot aanpassingen in de processen en hoe eventuele frauderisico's (of fraudefactoren) betrokken kunnen worden bij de uitvoering van interne controlewerkzaamheden.

De directie en het college hebben voorgaand jaar in het jaarverslag gerapporteerd over het frauderisicomanagementprogramma en meldingen over de geconstateerde fraudegevallen in de paragraaf bedrijfsvoering. Dit betreft een onderdeel waarnaar wij kunnen verwijzen in de controleverklaring. Het is aan de directie en de het college om te beoordelen wat de kwaliteit is van het gehele frauderisicomanagementprogramma en, als dit nodig is, tijdig maatregelen te treffen om de kwaliteit van dit programma te verbeteren. De kwaliteit van dit programma is mede bepalend voor de bevindingen die wij in de controleverklaring zullen (moeten) rapporteren.

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend**

AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Het controleproces

Vooruitkijkend

In deze sectie kijken we vooruit naar de eindejaarscontrole van uw jaarrekening van 2024, naar relevante thema's en accountingonderwerpen die uw provincie raken en hoe we met u samenwerken om het controleproces zo soepel mogelijk te laten verlopen.

03

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend

AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Het controleproces

Verantwoord gebruikmaken van AI binnen uw provincie

Wij geloven dat Artificial Intelligence (AI) een sleutelrol gaat spelen in de uitdagingen waar de provincie voor staat, waaronder schaarste aan personeel. Op basis van onze huidige inzichten bij Provincie Utrecht geven wij onze reflectie hierop.

Advies #1: breng uw huidige en de verwachte AI-toepassingen in kaart

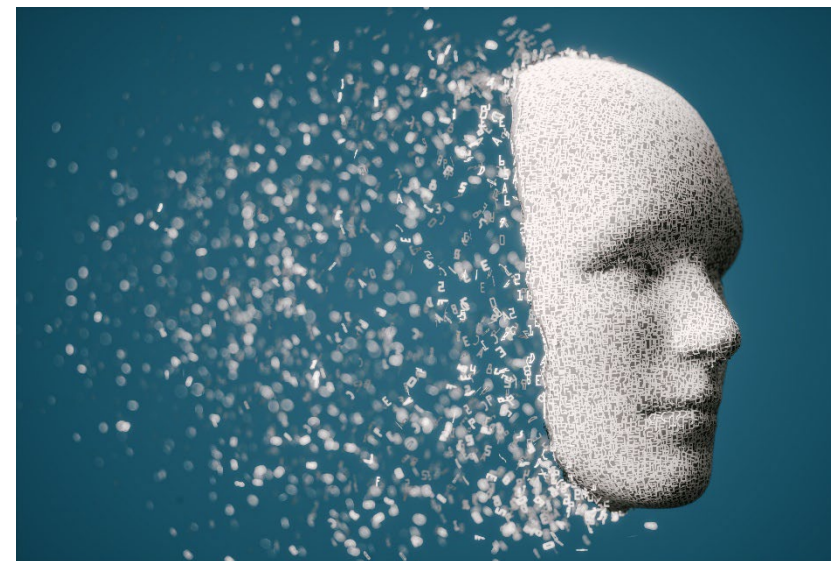
Uw provincie beschikt nog niet over een algoritmeregister. Wij bevelen aan om dit register uit breiden met al uw AI-toepassingen, ook die onderdeel zijn van reeds bestaande software maar nog niet in beeld is. Dit dient ook specifiek te worden meegenomen bij toekomstige software-inkopen.

Advies #2: vergroot de bewustwording en vaardigheden van werknemers

Het is van belang om ook uw ambtelijke organisatie te betrekken zodat uw medewerkers meer bewust zijn van de werking en risico's van AI, bijvoorbeeld door het verschaffen van trainingen en een overzichtelijke intranetpagina gericht op AI. Nadat uw visie op verantwoord AI-gebruik is vastgesteld, kunnen geschikte AI-toepassingen worden gedeeld binnen uw provincie. Op dit moment worden AI-tools, zoals ChatGPT, niet geblokkeerd door de provinciale firewall. Hierdoor bestaat het risico dat medewerkers deze tools onverantwoord gebruiken, bijvoorbeeld door het invoeren van persoonsgegevens in een AI-tool. Wij adviseren om deze tools af te schermen dan wel medewerkers met een pop-up bewust te maken van de risico's.

Advies #3: implementeer richtlijnen voor verantwoord AI-gebruik

Vertrouwelijk en verantwoord omgaan met data is van groot belang bij het werken met AI. Voordat uw provincie AI breder kan inzetten, zijn duidelijke kaders en richtlijnen nodig. De provincie Utrecht heeft recent haar eerste datastrategie vastgesteld voor de jaren 2024 – 2026. Hierin wordt het gebruik van AI tevens kort benoemd. Op dit moment wordt in uw organisatie op kleine schaal gebruik gemaakt van AI. Bij het verder uitwerken van een visie specifiek omtrent de toepassing van AI is het van belang om deze aan te laten sluiten op de regels opgenomen in de [EU-AI Act](#).

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- AI
- Duurzaamheidsrapportage**
- Verslaggevingsrichtlijnen
- Het controleproces

Duurzaamheidsrapportage en klimaatrisico's

Handreiking van de Coalition of the Willing als richtlijn voor duurzaamheidsrapportage

Decentrale overheden zijn (nog) niet wettelijk verplicht om te rapporteren over duurzaamheid op basis van de Europese richtlijn 'Corporate Sustainable Reporting Directive' (CSRD). Toch kunnen decentrale overheden wel indirect verplicht worden CSRD-informatie te leveren. Decentrale overheden spelen namelijk een rol in de waardeketen van CSRD-plichtige ondernemingen (zoals verbonden partijen en de publieke banken). De decentrale overheden kunnen daarom niet achterblijven.

Tijdig beginnen met rapporteren over duurzaamheid geeft de mogelijkheid om stapsgewijs te ontwikkelen. Provincie Utrecht heeft hier in de afgelopen jaren al diverse stappen in gezet. Om decentrale overheden te ondersteunen bij het opstellen van een duurzaamheidsrapportage heeft de 'Coalition of the Willing', waar PwC en ook de concerncontroller van de provincie Utrecht onderdeel van is, een Handreiking ontwikkeld die ook Provincie Utrecht kan gebruiken om hun duurzaamheidsrapportage verder vorm te geven.

De Handreiking van de Coalition of the Willing geeft richtlijnen en praktische tips over hoe zij hun duurzaamheidsprestaties kunnen meten, rapporteren en verbeteren. Het doel is om meer transparantie te creëren over de duurzaamheidsprestaties. De Handreiking sluit aan bij nationale en internationale ontwikkelingen, meetmethodieken en indicatoren rondom duurzaamheidsrapportages, maar dan toegepast op de context van decentrale overheden. Qua systematiek en thema's volgt de Handreiking de lijn van de CSRD. Hierbij is gekeken welke informatie relevant is om over te rapporteren door decentrale overheden, hiervoor is een basis kernset ontwikkeld. Echter verschillen decentrale overheden op het gebied van verantwoordelijkheden en activiteiten, derhalve zijn drie aanvullende sets ontwikkeld met specifieke onderwerpen per decentrale overheid. De duurzaamheidsrapportage en

-verantwoording richt zich op zowel (1) het beleid, of te wel het gehele areaal van de gemeente, provincie en waterschap (inclusief inwoners) als (2) de eigen bedrijfsvoering van de organisatie.

Verder zijn de volgende uitgangspunten leidend geweest: De Handreiking is bedoeld voor gebruik in de praktijk. Starten met duurzaamheidsrapportage dient toegankelijk te zijn, waarbij de focus ligt op de meest relevante thema's voor decentrale overheden. Daarnaast is een uniforme aanpak van belang om de resultaten vergelijkbaar te maken. Verder dient de rapportage een evenwichtig beeld geven. Beschikbaarheid van data(definities) is van belang, gedurende de ontwikkeling van de handreiking is daarom samengewerkt met het CBS. Als laatste is het goed om te vermelden dat de duurzaamheidsrapportages nog in ontwikkeling zijn, zo ook de Handreiking. Het doel van de Handreiking is dus niet om volledig te zijn. Het ontwikkelen van effectieve meetinstrumenten kost tijd. Beoogd wordt om de set van indicatoren wanneer mogelijk stapsgewijs uit te breiden.

Klimaatrisico's hebben steeds vaker een directe financiële impact

Klimaatverandering en klimaatgerelateerde risico's zijn ontwikkelingen die provincies steeds vaker direct financieel raken. Het Planbureau voor de Leefomgeving heeft eerder dit jaar een rapport uitgebracht over de belangrijkste klimaatrisico's in Nederland. Decentrale overheden worden genoemd als één van de belangrijkste partijen voor het maken van beleid.

Provincie Utrecht heeft in de afgelopen jaren diverse stappen gezet om de risico's ten aanzien van klimaat in kaart te brengen en werkt momenteel aan het verder kwantificeren hiervan. Hiervoor heeft de provincie het initiatief genomen om een gezamenlijk gesprek te plannen om de verkregen kennis hieromtrent uit te wisselen. Door de verschillende klimaatrisico's inzichtelijk te maken en per risico een impactanalyse uit te voeren, kan in de beleidskeuzes een prioriteitsstelling gemaakt worden.

Inleiding

Onze kernboodschappen

Controlekader

Vooruitkijkend

AI

Duurzaamheidsrapportage

Verslaggevingsrichtlijnen

Het controleproces

Wijzigingen in verslaggevingsrichtlijnen

Diverse ontwikkelingen die van invloed zijn op onze jaarrekeningcontrole en uw jaarrekening

Geen aanpassing materialiteitsgrens in 2024

In ons auditplan rapporteerden wij over de mogelijke aanpassing van het BADO waarbij de maximale materialiteitsgrens en daarbij ook de basis voor de berekening daarvan (totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves) wordt aangepast. Daarmee zou het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten ('BBV') ook het maximum van de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording worden aangepast naar maximaal 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan reserves

Op 23 augustus 2024 zijn de wijzigingen in het BBV en BADO in verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, voor advisering voorgelegd aan de Raad van State. De wijzigingen hebben voor de jaarrekening 2024 en de accountantscontrole nog geen gevolgen, zodat bijvoorbeeld de materialiteit ongewijzigd blijft waarmee gecontroleerd wordt, namelijk 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden. Ook de bandbreedte voor de verantwoordingsgrens blijft ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande verslagjaar. Voor 2025 is het nog onzeker of de materialiteit aangepast zal worden naar 2% maar dit is wel de verwachting.

Geen BBV wijzigingen meer verwacht

Er worden geen wijzigingen van het BBV meer verwacht die van toepassing zijn voor de jaarekening 2024.

- Inleiding
- Onze kernboodschappen
- Controlekader
- Vooruitkijkend
- AI
- Duurzaamheidsrapportage
- Verslaggevingsrichtlijnen
- Het controleproces**

Het controleproces en voorbereidingen voor de eindejaarscontrole

Om aan uw behoeften te kunnen voldoen en het proces voor de jaareindecontrole verder te kunnen verbeteren, vinden we het belangrijk om het proces periodiek te evalueren en onze bevindingen met u te delen.

Onze samenwerking

Gedurende onze interim-controle ondervonden we wederom een goede samenwerking met team van provincie Utrecht. Een centraal aanspreekpunt voor iedere fase van de controle vanuit de provincie Utrecht stroomlijnt de communicatie en dit werkt prettig. De hoge werkdruk in teams van de provincie, door o.a. de conversie van het financieel pakket en ambities in het versnellen van het jaarrekeningproces, zorgden dat veelvuldige afstemming benodigd was om de controle op te lijnen. Echter, door korte lijntjes via periodieke gesprekken met het team AO/IC en CCO en de intentie om de controle te dynamiseren, zijn diverse belangrijke onderwerpen en thema's al besproken. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkelingen omtrent de grondexploitaties, verzelfstandiging van het trambedrijf en de conversie van het financiële pakket. Dit zorgt ervoor dat verrassingen tot een minimum worden beperkt.

Client Connect

Om de provincie te ondersteunen bij de voorbereidingen van de jaareindecontrole ontvangt de organisatie op korte termijn een gedetailleerde lijst van specificaties die wij graag ontvangen via Client Connect. Deze lijst zullen wij met de organisatie bespreken voordat wij deze in Client Connect plaatsen, zodat het voor beide partijen duidelijk is wat er benodigd is voor de jaarrekeningcontrole. Een tijdige aanlevering van alle items voor aanvang van de controle is nodig voor een soepel controleproces en om overschrijdingen te voorkomen.

Ook zullen we voorafgaand aan de controle van een aantal belangrijke posten, een startgesprek met medewerkers van uw organisatie plannen om door te oplevering te gaan.

Dynamiseren van de controle en softclose door Provincie Utrecht

Vorig jaar zijn we gestart met het dynamiseren van de controle, door meer tussentijdse werkzaamheden uit te voeren. Op deze manier kunnen we de werkbelasting voor provincie Utrecht en voor ons beter over de komende maanden verdelen.

Om dit verder vorm te geven voert Provincie Utrecht dit jaar zelf ook een softclose uit op de cijfers per 30 september 2024 om de volledigheid van dossiervorming te bevorderen en verrassingen bij de jaareindecontrole te beperken.

Wij sluiten met onze werkzaamheden zo veel mogelijk aan bij de softclose van de Provincie Utrecht. Hiervoor geldt dat wij duidelijke afspraken hebben gemaakt over welke werkzaamheden in november en welke werkzaamheden in december opgeleverd en door ons gecontroleerd kunnen worden. Het doel van het dynamiseren is dat tussentijdse controles ook daadwerkelijk worden afgerond en conclusies hieromtrent tijdig getrokken worden.

Huidige uren versus geplande uren

De inschatting van onze geplande uren hebben wij gedurende de 2023 controle in een afzonderlijk memo uitgewerkt (voor 2023 en 2024) en besproken in de financiële auditcommissie (inclusief werkgroep). Tijdens de planningsfase en interim-controle hebben wij vooralsnog geen aanleiding tot het bijstellen van deze geplande uren.